

3. Кічук Н. В. Формування мотиваційних пріоритетів і механізму стимулювання розвитку соціального підприємництва. *Економічний простір*. 2026. № 209. С. 154-162. DOI: <https://doi.org/10.30838/EP.209.154-162>

4. Міністерство економіки України. Аналітичні матеріали щодо розвитку підприємництва в Україні. 2025. *Офіційний веб-сайт*. URL: <https://www.me.gov.ua> (дата звернення: 15.04.2026).

УДК 331.5(477)

Кічурчак М., д.е.н., професор,
Львівський національний університет
імені Івана Франка, Львів, Україна

РЕГІОНАЛЬНА ЗАЙНЯТІСТЬ І ПІДПРИЄМНИЦТВО В УМОВАХ ВІЙНИ: СЕКТОР ІНФОРМАЦІЇ ТА КОМУНІКАЦІЇ УКРАЇНИ В КОНТЕКСТІ СТАЛОГО РОЗВИТКУ

Повномасштабне вторгнення в Україну у лютому 2022 р. є одним з головних чинників, що негативно впливають на досягнення Цілей сталого розвитку на національному та регіональному рівнях. Це зумовлює глибокі структурні трансформації у сфері зайнятості та розвитку підприємництва, які пов'язані з масштабною вимушеною зовнішньою та внутрішньою міграцією кваліфікованого людського капіталу, мобілізаційними процесами, руйнуванням виробничих активів, релокацією суб'єктів господарювання, а також частковим або повним призупинення їхньої діяльності через порушення енергопостачання та інфраструктурні обмеження. З огляду на це особливої актуальності набуває аналіз регіональної зайнятості та підприємницької діяльності в умовах тривалої війни в Україні.

Важливим чинником адаптації до викликів сталого розвитку під впливом воєнних шоків виступає діяльність суб'єктів підприємництва у секторі інформації та комунікації, який характеризується відносною стійкістю до фізичних руйнувань енергетичної інфраструктури та виробничих потужностей, високим рівнем інноваційності, поширенням дистанційних форм зайнятості та впровадженням нових підприємницьких моделей. Питання регіональної

зайнятості, ділової активності підприємств у цьому секторі, а також досягнення Цілей сталого розвитку в умовах зовнішніх шоків є предметом активних наукових дискусій. Зокрема, цей аналіз продовжує розвивати наукові напрацювання щодо ролі підприємництва, втім числі в секторі інформації та комунікації, його значення для забезпечення суспільних благ і зайнятості в країнах ЄС, а також для процесів повоєнного економічного відновлення України [1; 2; 3]. Крім того, визначено основні детермінанти стійкості підприємництва у секторі інформації та комунікації України в контексті забезпечення сталого розвитку в умовах триваючої війни [4]. Відповідно, доцільно виявити регіональні відмінності зайнятості та розвитку підприємництва у секторі інформації та комунікації з урахуванням впливу воєнних факторів і цілей сталого розвитку, зокрема щодо забезпечення економічного зростання та гідної праці.

Динаміка зайнятості працівників у суб'єктів господарювання сектору інформації та комунікації в Україні у період 2014–2023 рр. демонструє стійку висхідну тенденцію як за загальною часткою зайнятих, так і за часткою фізичних осіб-підприємців (ФОП). Така траєкторія розвитку може бути зумовлена поступовою трансформацією зазначеного цього сектору у напрямі поширення більш гнучких, підприємницьких форм зайнятості, а також розширенням використання спрощених податкових режимів. У структурному вимірі частка зайнятих працівників у суб'єктах господарювання сектору інформації та комунікації зросла з 3,48% у 2014 р. до 5,78% у 2023 р. [обчислено на основі 5]. Водночас частка зайнятості серед ФОП у цьому секторі збільшилася з 1,29% до 4,06% відповідно [обчислено на основі 5]. Це додатково свідчить про суттєве посилення ролі самозайнятості та гіг-зайнятості в структурі ринку праці України в умовах триваючої війни.

У регіональному вимірі простежуються виражені просторові диспропорції у зайнятості працівників у суб'єктів господарювання сектору інформації та комунікації. Провідну позицію стабільно посідає м. Київ, який акумулює найбільшу частку зайнятості у цьому секторі, хоча її динаміка характеризується помірним зростанням – з 1,77% у 2014 р. до 2,15% у 2023 р. [обчислено на основі 5]. Водночас саме м. Київ демонструє найвищу концентрацію частки ФОПів. Значну позитивну динаміку також демонструють Львівська, Харківська, Дніпропетровська та Одеська області, які формують другий рівень регіональної концентрації зайнятості у секторі інформації та комунікації. Зокрема, Львівська область майже подвоїла відповідні показники у період 2014–2023 рр. – з 0,23% до 0,53% [обчислено на основі 5]. Така динаміка відображає ефект релокації

підприємницької активності, а також прискорений розвиток ІТ-екосистеми західного регіону України в умовах воєнних викликів.

У період 2014–2021 рр. зростання зайнятості працівників у суб'єктах господарювання сектору інформації та комунікації мало відносно рівномірну динаміку, що відображало поступову цифровізацію національної економіки та її регіонів, узгоджувалося з реалізацією Цілей сталого розвитку, зокрема в частині підвищення інноваційності та ефективності використання людського капіталу. Після 2022 р. спостерігаються якісні структурні зрушення у просторово-галузевій конфігурації, зумовлені впливом активних бойових дій на функціонування підприємництва [обчислено на основі 5]. По-перше, посилюється концентрація зайнятості у відносно безпечніших регіонах, насамперед у Західній Україні та м. Києві), що свідчить про просторову переорієнтацію людського капіталу та релокацію підприємницької активності. По-друге, у низці прифронтових і тимчасово окупованих регіонів, зокрема Луганській, Херсонській та частково Донецькій областях, фіксується істотне зниження або статистична нестабільність показників зайнятості, що відображає прямі наслідки воєнних руйнувань, порушення економічних зв'язків і вимушених міграційних процесів. Водночас після 2022 р. посилюється роль ФОПів, що засвідчує їхню адаптаційну функцію в умовах підвищених військових ризиків і невизначеності. Гнучкі форми зайнятості частково компенсують втрати традиційних робочих місць та забезпечують відносну стійкість функціонування сектору інформації та комунікації України під час війни.

Отже, виявлені тенденції підтверджують посилення регіональної асиметрії зайнятості у суб'єктах господарювання сектору інформації та комунікації України, а також структурну трансформацію цього сектору в напрямі зростання ФОПів та поширення дистанційних форм зайнятості під впливом воєнних шоків. Це свідчить про формування нових просторових траєкторій у розвитку підприємництва, в межах яких стійкість регіонів значною мірою визначається їх спроможністю до швидкої адаптації людського капіталу, диверсифікації форми зайнятості та розвитку гнучких підприємницьких моделей.

Література

1. Кічурчак М. Теоретико-методологічні засади впливу сектору інформаційно-комунікаційних технологій на відтворення суспільних благ у національній економіці. *Економічний простір*. 2021. № 175. С. 7–12. DOI: <https://doi.org/10.32782/2224-6282/175-1>.

2. Kichurchak M. Interconnected roles of human capital, employment, and sustainable development in the EU countries. *IOP Conference Series: Earth and Environmental Science*. 2024. Vol. 1415(1). 012062. DOI: 10.1088/1755-1315/1415/1/012062

3. Kichurchak M. Sustainable development for the post-war recovery in Ukraine's economy: an updated perspective on the scientific legacy of M. Tugan-Baranovsky. *Історія народного господарства та економічної думки України*. 2024. № 57. С. 114–140. DOI: <https://doi.org/10.15407/ingedu2024.57.114>

4. Kichurchak M. Entrepreneurship for Sustainable Development in Ukraine: Resilience of the Information and Communication Sector Amid the War. *Формування ринкової економіки в Україні*. 2025. Вип. 53. С. 108–125. DOI: <https://doi.org/10.30970/meu.2025.53.0.5312>

5. Державна служба статистики України. URL: <https://www.ukrstat.gov.ua/> (дата звернення 20.04.2026).

УДК 339.3:004

Цимбаленко Н.В., к.е.н., доцент,
Державний торговельно-економічний
університет, м. Київ, Україна

РОЗВИТОК E-COMMERCE В УКРАЇНІ

В умовах інтенсивної цифровізації економіки, глобалізації ринків та зростання конкуренції торговельна діяльність зазнає суттєвих трансформацій. Ці зміни зумовлені стрімким розвитком електронної комерції, активним впровадженням цифрових технологій, а також еволюцією споживчої поведінки, що орієнтується на швидкість, зручність і персоналізацію обслуговування. Традиційні форми торгівлі поступово трансформуються під впливом онлайн-платформ, мобільних застосунків, соціальних мереж та цифрових екосистем, формуючи нові моделі взаємодії між підприємствами та споживачами.

Особливого значення ці процеси набувають в Україні, де розвиток торговельної сфери відбувається в умовах воєнного стану, макроекономічної нестабільності, порушення логістичних ланцюгів і змін у структурі попиту. Такі умови зумовлюють необхідність адаптації підприємств до нових викликів, зокрема забезпечення безперервності постачань, оптимізації витрат та пошуку ефективних каналів збуту. Водночас торгівля залишається одним із найбільш